Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale - I Gruppo

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO: Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 1.250
Letna naročnina . . . . . L 2.500
Letna inozemstvo . . . . . L 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVIII. - Štev. 22 (900) | Gorica - četrtek, 2. junija 1966 - Trst | Posamezna številka L 50

Naši katoliški vzgojni zavodi

Do druge svetovne vojne smo radi trdili, da smo Slovenci katoliško ljudstvo. V nekem oziru je bilo to res, saj so slovenski otroci vsi brez izjeme dobivali v šolah in v cerkvi enako krščansko vzgojo. Nekrščenih med nami ni bilo. Skoro vsi tisti, ki so se v odrasli dobi odtujili krščanskim izročilom in mladostni vzgoji, so vsaj pred smrtjo skušali urediti svoj odnos do Boga in Cerkve. Tudi drugače smo se radi »pokazali«, da smo kristjani.

KRISTJANI IN NEKRISTJANI MED SLOVENCI

Od konca druge svetovne vojne je pa tudi pri nas postalo drugače. Kakor drugod smo se tudi Slovenci razdelili med kristjane in nekristjane, med krščene in nekrščene. Marksistična ideologija, katero je zanesla med nas komunistična partija in revolucija, nas je idejno razdelila na dva tabora, med kristjane in nekristjane. Po dvajsetih letih zmagovite revolucije je to danes dejstvo, pred katerim je nesmiselno zapirati oči. Po veri smo danes Slovenci pluralističen narod, kot se temu pravi učeno. Nismo več ene vere, ker nekateri verujejo v Marksa, drugi v Kristusa.

Vsako prepričanje si pa skuša pridobiti zase mladino, kajti vsaka vera hoče živeti tudi v novih rodovih. Brezbožni marksizem se pri tem poslužuje predvsem šole in raznih vzgojnih ustanov, saj so mu v Sloveniji na razpolago vsa sredstva moderne države. Cerkev se opira predvsem na krščanske družine in na vzgojo mladine v okviru cerkvá, kolikor to dopuščajo državni zakoni.

Slovenci v zamejstvu doživljamo z rojaki v domovini enako ideološko dialektiko. Tudi med nami so nekrščeni Slovenci, civilno poročeni pari, ljudje, ki hočejo civilni pogreb. Samo da med nami ta proces ni še tako napredoval kot v sosedni Sloveniji, ker živimo v drugačnih pogojih. Vendar je med nami zelo agilna skupina ljudi, ki trdno veruje v marksistični svetovni nazor in ki si ob podpori z raznih stvari prizadeva, da bi to življenjsko naziranje zanesla med čim večje število rojakov, posebno med mladino. Ker živimo v demokratični državi, kjer je po zakonu zagotovljen pluralizem ne samo strank, ampak tudi ver, se pri svojem delu ne morejo posluževati šole v taki meri kot to delajo njih somišljeniki v komunističnih državah, zato pa so jim na razpolago mnoga druga sredstva od tiska do mladinskih organizacij in dijaških domov. Vsi vemo, da ne varčujejo z napori in s sredstvi pri teh svojih ustanovah.

POSKRBETI JE TREBA ZA KRSČANSKO VZGOJO

Kot demokrati pustimo vsakomur, naj živi po svoji vesti in naj vzgaja mladino na svojo odgovornost. Svoboda je namreč velik dar, a tudi velika odgovornost, ker bo vsakdo dajal odgovor, kako se z njo gospodari. Prav to pa nam katoličanom nalaga dolžnost, da prav vse storimo, da našemu ljudstvu vero ohranimo in jo zlasti predamo tudi naši mladini. To je prva in najsvetejša dolžnost staršev, pa tudi nas duhovnikov in vseh krščanskih laikov. Zato nam ne sme biti vseeno, kako se naša mladina vzgaja in kje se vzgaja.

Vatikanski koncil je poudaril: »Ker so starši dali otrokom življenje, zato je njih glavna dolžnost vzgoja otrok in so zato prvi in najvažnejši vzgojitelji. Predvsem pa se morajo v krščanski družini otroci že od rane mladosti, potem ko so prejeli sv. krst, učiti spoznavati Boga in ljubiti bližnjega.« Zatem govori koncil o važnosti katoliških šol za krščansko vzgojo mladine. Priporoča pa tudi mladinske organizacije in druge ustanove, ki pomagajo pri krščanskem oblikovanju mladine.

PROBLEM SLOVENSKIH KATOLIŠKIH VZGOJNIH ZAVODOV

Pri nas katoliških šol nimamo, imamo pa katoliške mladinske organizacije in pa zavode. Ti slednji obstajajo v Gorici že več kot pol stoletja. To sta Zavod sv. Družine za dekleta in otroke ter Alojzijevišče za fante. Ker sta po svojih letih obstoja zelo častitljivi ustanovi, zato so hiše, v katerih sta oba zavoda nastanjena, dotrajane zgradbe, ki kličejo po prenovitvah. Vodstvi obeh zavodov to dobro razumeta in se zavedata, da bo treba prenovitve ali celo novih zgradb. Njih cilji so zato jasni in morda drzni.

Toda za dobro stvar se je treba žrtvovati. Obeh zavodov potrebujemo, ker moramo nuditi možnost krščanskim slovenskim družinam, da lahko izpolnijo svojo dolžnost in preskrbijo otrokom primerno krščansko vzgojo, kot poudarja koncil. Z združenimi močmi in z božjo pomočjo bo to gotovo šlo, ker mora iti. Potrebna je pa res združena pomoč in pa molitev.

V ta namen bomo tudi v slovenskih župnijah goriške nadškofije obhajali kvatrne nedelje za naše zavode, kot do delajo že na Tržaškem. Uverjeni smo, da bodo naši verni ljudje spoznali potrebo, da naše zavode postavimo na bolj trdno gospodarsko podlago in da jim preskrbimo nove sedeže. Zato računamo na njih velikodušnost in na molitev, ki kliče božji blagoslov.

Pomoč Vatikana Indiji

Po štirih mesecih, odkar je sv. oče Pavel VI. naslovil na ves krščanski svet poziv, naj pomaga Indiji, je prišlo v Vatikan že 4 milijarde lir denarnih prispevkov. Nabirke se še nadaljujejo in prihajajo v središče krščanstva vedno novi prispevki.

V Italiji so nekateri časopisi sprožili gonjo proti tej pomoči, češ da so verske, ekonomske in politične razmere v Indiji tako zamotane in neurejene, da se večina pomoči zgubi, preden sploh pride do gladujočih, poleg tega pa je vse skupaj le kaplja v morje neizmerne bede, ki zajema indijsko ljudstvo. Po mnenju nekaterih je vsa pomoč neučinkovita in nesmiselna, dokler Indija ne bo spremenila svojega mišljenja (npr. da se krav ne sme ubijati) in si gospodarstva uredila po modernih načelih ter začela zemlje obdelovati s sodobnimi tehničnimi sredstvi.

Na vso to kritiko — dobro in zlonamerno — je »L'Osservatore Romano« nedavno odgovoril: »Sv. oče Pavel VI. je sprožil akcijo v korist gladujočih v Indiji potem ko se je indijska vlada obrnila za pomoč na vse narode sveta in je bil tak korak uradno narejen tudi v Vatikanu. Odgovor sv. očeta, ki je učitelj človeštva in v službi ljubezni, ni mogel biti drugačen kot je bil: pozvati vse ljudi, ki kaj imajo, da pomagajo bratom v stiski. Odjek na njegov poziv je bil zares plebiscitaren: o tem pričajo štiri milijarde nabranih prispevkov.«

Vatikanski krogi so pomoč Indiji razdelili v dva dela: v takojšnjo in na daljšo dobo. Potom apostolske nunciature v Bombayu je bilo poslanih v Indijo nemudoma za 600 milijonov lir različne pomoči, potom mednarodne organizacije Caritas pa 500 milijonov, torej v celoti eno milijardo in sto milijonov lir. Takojšnja pomoč je obsegala pošiljke živil, zlasti riža, zdravila (penicilin in streptomicin) ter transportna vozila. Pomoč na daljšo dobo pa predvideva zboljšanje poljedelske proizvodnje, ureditev cestnega omrežja, razširitev namakalnih naprav ter tehnična asistenca indijskim gospodarskim krogom, da se bodo počasi uresničili načrti indijske vlade, ki stremi za tem, da se bo država sčasoma glede živil sama oskrbovala.

Na osebno pobudo sv. očeta je bilo odposlanih v Indijo poleg 90 tovornjakov, ki jih je sam blagoslovil na trgu sv. Petra, tudi 300 ton riža, ki so ga naložili na ladje v Benetkah in Marseilleu. Iz Burme je apostolska nunciatura v Novem Delhiju posredovala 1785 ton riža v 24.990 vrečah, v Švici pa je bilo nabranih 50 ton mleka v prahu, dar švicarske Caritas. Iz Benetk je bilo odposlanih 3940 kg raznih zdravil, predvsem penicilina ter 6 ton vitamina zoper rahitična obolenja. Vsa ta pomoč se v Indiji ne deli na slepo, temveč po skrbno narejenem načrtu, ki ga je izdelalo poljedelsko ministrstvo. Pri razdeljevanju živil uspešno deluje tudi FAO, organizacija Združenih narodov za pobijanje lakote v svetu.

Po izrecni želji sv. očeta je pomoč namenjena vsemu indijskemu ljudstvu brez ozira na njegovo versko ali rasno pripadnost. Vsaka prednost ali diskriminacija je izključena. Sv. oče je srečen, da je njegova pobuda mobilizirala krščansko ljubezen širokih ljudskih množic po svetu. Sam se je takole izrazil: »Vemo sicer, da naša pomoč ne more utešiti vseh pričakovanj in potreb indijskega naroda, saj so preveč zapletene in obširne, da bi se jih dalo takoj obvladati, a eno je gotovo: bratska pomoč, polna razumevanja in spoštovanja do indijskih bratov je bila učinkovita in zato pozitivna.«

Romunija po svojih potih

Romunija postaja za Sovjetsko zvezo prav tako neprijetna kakor De Gaullova Francija za Združene države Sev. Amerike. V sovjetsko-kitajskem sporu zavzema nevtralno stališče, z Zahodom sklepa na svojo roko razne trgovinske pogodbe, sedaj pa je dala Sovjetski zvezi celo vedeti, naj bi umaknila slednja svoje okupacijske čete iz Romunije, češ da je zmanjšanje mednarodne napetosti odpravilo vsak razlog za ohranitev sovjetskih čet v državah Vzhodne Evrope. Romunija zahteva tudi revizijo varšovskega pakta (ki je usmerjen proti zapadnemu NATO zavezništvu) v tem smislu, da naj se vrhovni poveljniki zavezniških čet menjavajo po državah, ne pa da imajo vsa važna poveljniška mesta v rokah sovjetski generali. Zlasti pa so Romuni pokazali svojo željo po neodvisnosti s tem, da so izjavili, da ne mislijo več dajati svojega prispevka za vzdrževanje sovjetskih čet v Vzhodni Nemčiji. Posredno so s tem hoteli reči, da smatrajo navzočnost teh čet za oviro pri ponovni združitvi obeh Nemčij.

Od kod to stališče Romunije do Sovjetske zveze? Motil bi se, kdor bi mislil, da je romunska politika pod vplivom rdeče Kitajske. Romunija je samo izkoristila sovjetsko-kitajski spor in postavila zahteve v trenutku, ko bi si Sovjetska zveza le težko privoščila še nov spor z Romunijo.

Romunija ne ljubi Sovjetske zveze, saj ji je Rusija samo vse vzela, a nič dala. Ne samo, da je odobrila to, kar je odločil že Hitler, da je kos njene pokrajine Dobrudže prišel pod Bolgarijo, še več, Sovjetska zveza se je polastila zibelke romunske neodvisnosti: Bukovine, Moldavije in Besarabije in iz njih napravila Moldavsko republiko, katero skuša naglo porusiti. Izguba Besarabije je za Romunijo isto kot za Avstrijo Južna Tirolska, kjer je dežela nastala ali za Slovenijo Koroška, kjer je bila zibelka slovenske državotvornosti.

Romuni so zato vedno bolj umirjeno kot ostali sovjetski sateliti ubirali svojo pot v socializem. Pridružili so se obsodbi Tita l. 1948, pa pokazali malo vneme pri udrihanju po titovskem »krivoverstvu«; ni bilo krvavih obračunavanj ne pod Stalinom ne po njegovi smrti.

Vse to priča, da so socialistični voditelji v Romuniji prej domoljubi kot slepo orodje sovjetskega imperializma. Njihov zgled bo gotovo vplival na ostale države za železno zaveso ter pripomogel k nadaljnjemu sproščenju mednarodnih odnosov in odstranitvi nekdanje napetosti med vzhodnim in zahodnim blokom držav.

Nastanek nove države v Južni Ameriki

Južna Amerika je postala bogatejša za eno državo: Argentini, Čilu, Urugvaju, Paragvaju, Braziliji, Boliviji, Peruju, Ekvadorju, Kolumbiji in Venezueli se je sedaj pridružila še britanska Gvajana.

Pravimo britanska. Gvajana je namreč ozemlje, ki leži kot zagozda na severovzhodni strani Južne Amerike ob Atlantskem oceanu med Venezuelo in Brazilijo ter je bila do sedaj razdeljena med tri kolonialne sile: Britanijo, Holandsko in Francijo. Francija je v svojo kolonijo pošiljala predvsem kaznjence. Ozemlje je močvirnato in nezdravo. Glavno mesto je Cayennes. Holandska Gvajana se imanuje Surinam z glavnim mestom Panamaribo. Uživa že precejšnjo samoupravo.

Največji del Gvajane, 214.970 km² (štiri petine Jugoslavije) s 628.000 prebivalci pa je bil do sedaj last britanske krone. Angleži so se usidrali na tem ozemlju, ki je prej že imelo za lastnike Špance, Holandce in Francoze, leta 1814. Vladali so torej v deželi 152 let. Sedaj so se odločili, da dajo svoji Gvajani neodvisnost. Zgodilo se je to prejšnji teden v noči od srede na četrtek o polnoči. Tako nato je postala Gvajana 23. članica britanskega Commonwealtha.

Beseda Gvajana je indijanskega izvora in pomeni »dežela vodá«. Prebivalstvo je zelo pisano: poleg Indijcev so v njej črnci, pa mulati, nekaj je pa tudi kreolcev, potomcev španskih osvajalcev in kasnejših naseljencev.

Leta 1961 je Velika Britanija podelila Gvajani prvo samoupravo. Sebi je pridržala le zunanje zadeve in obrambo. Vlado je prevzel Čedi Jagan, voditelj gvajanskih Indijancev. Ker je zagovarjal revolucionarni socializem in bil po nazorih izrazit levičar, je angleška vlada vedno znova odlašala s proglasitvijo gvajanske neodvisnosti. Bala se je, da bi se iz Gvajane izcimila nova Castrova Kuba. Med tem ji je Jagan sam prišel na pomoč. Začel je vladati avtoritarno in z nasiljem, tako da si je odtujil lastne ljudi. Pri zadnjih volitvah leta 1964 je zgubil absolutno večino, vlado sta sestavili stranka črncev pod vodstvom Lindona Burnhama in stranka belih naseljencev Petra d'Aguiara. Ti dve sta potem deželo toliko pomirili, da so se Angleži odločili, Gvajani podeliti neodvisnost.

Ko je vojak angleškega polka Middlesse James Jonklass spustil angleško zastavo z droga in se je pokazala nova gvajanska, je završalo v parku Kraljice Elizabete v mestu Georgetown (glavno mesto Gvajane) kot bi šel preko tisočglave množice silen vihar. Voditelj opozicije Čedi Jagan in predsednik vlade Burnham sta se spontano objela, čeprav je Jagan ves čas trdil, da se proslav neodvisnosti ne bo udeležil. Nova gvajanska zastava ima pet barv: rdečo, rumeno, zeleno, črno in belo.

Kljub svoji politični neodvisnosti pa čakajo Gvajano težki časi, ker je gospodarsko še vedno last inozemskih trgovskih družb. Poleg turizma sta namreč sladkor in boksit glavna vira dohodkov za gvajansko narodno gospodarstvo. Prav ta dva vira imata v posesti sladkor britanski družbi Booker Sugar Estates in Demerara (kar 98 % proizvodnje) ter kanadska Aluminium Company in severnoameriška Reynolds Metal Company ves boksit. Upravičeno zato Čedi Jagan neprestano ponavlja: »Dokler bomo gospodarsko ostali last tujine, nam tudi politična neodvisnost ne bo dosti koristila.«

Vel. Britanija je poskrbela, da so ostali njeni gospodarski interesi v Gvajani nedotaknjeni. S tem je seveda ohranila tudi politični vpliv. Od njene preudarnosti bo odvisno, če ga bo znala pravilno uporabljati. V nasprotnem primeru bo Jagan znova pridobil na priljubljenosti in kaj lahko se potem zgodi, da bo v Južni Ameriki vstala Kuba št. 2. Da to ne v korist miru v ostalih južnoameriških državah, ni treba menda posebej poudariti.

Enotna nemška revija za misijone

Trinajst nemških moških in ženskih misijonskih družb je sklenilo ustanoviti moderno misijonsko revijo, ki bi nadomestila vsa dosedanja glasila posameznih misijonskih ustanov. Nastala je tako misijonska revija »Continente«. Prvo številko so tiskali v 95.000 izvodih.

Zborovanje urednikov katoliških tednikov

V Veroni so v začetku maja zborovali uredniki italijanskih katoliških tednikov pod vodstvom goriškega nadškofa msgr. Pangrazia. Sklenili so, da se združijo v posebno federacijo. Tako bodo lažje poskrbeli za novice, smernice in koristno delo pri obveščanju. Poudarili so, da katoliški tednik ni glasilo neke osebe ali vodečih krogov, ampak vse škofijske skupnosti. Katoliški tednik mora biti odprt za vse probleme in za vse plasti škofijske skupnosti ter mora skrbeti za odkrit in koristen dialog.

Druga obletnica dežele Furlanija - Julijska krajina

V četrtek, 26. maja sta potekli dve leti, ko je bil umeščen deželni svet. Za to priliko je predsednik tega sveta dr. de Rinaldini sklical izredno slavnostno sejo, 172. po vrsti, na kateri je podal obračun enoletnega delovanja, t. j. od 26. maja lani.

Ob tej priliki je izrekel tudi iskrene besede o potrebi spoštovanja narodnih manjšin ter o nujnosti dobrih odnosov s sosednimi državami. Meja ne sme več pomeniti grožnje proti lastni domovini, lastni narodnosti in lastnim izročilom, temveč mora biti vzpodbuda, da si osvojimo to, kar je dobrega onstran meje ter da preko meje posredujemo to, kar je dobrega v nas. Saj so tostran in onstran meje ljudje, enaki nam, ki imajo svoje napake in vrline kot mi.

Naša dežela ima brez dvoma mednarodno poslanstvo. In drugače tudi biti ne more. Ljudje ob meji imajo med drugim nalogo, da so stalen opomin vsemu ostalemu narodu ustvarjati čim bolj prisrčne odnose najprej med mejnimi državami, preko njih pa med vsemi narodi, kajti mir je dobrina, ki je nedeljiva.

Popoldne ob 18. uri pa je predsednik dr. de Rinaldini priredil na tržaškem gradu pri Sv. Justu svečani sprejem, ki so se ga udeležili predstavniki cerkvenih in civilnih oblasti, zastopniki strank, gospodarskih in kulturnih ustanov ter razni javni delavci. Sprejem, ki sta se ga udeležila kot povabljenca tudi zastopnika našega lista msgr. dr. Franc Močnik in dr. Kazimir Humar, je potekel v zelo prijaznem vzdušju in prijetnem razpoloženju. Goste sta ljubeznivo sprejemala predsednik dr. de Rinaldini in njegova gospa.

Iz zgodovine Goriške Mohorjeve družbe

ODPUSTKI

Nadškof Sedej je javil papežu Piju XI, da je bila v Gorici ustanovljena »Goriška Mohorjeva družba«. Prosil ga je, naj bi družbo blagoslovil in ji naklonil odpustke. »Družba ima namen,« je pisal nadškof, »vzgajati slovensko ljudstvo v Italiji po katoliških načelih, mu ohranjati nravno in svetostno življenje ter tako pospeševati katoliško vero. Podpisani ustanovo toplo priporoča in ne dvomi, da jo bodo odobrili tudi prevzvišeni gg. škofje, koder se družba želi zakoreniniti, to je v videmski nadškofiji, v tržaško-koprski, ljubljanski in celovški škofiji.«

Papež Pij XI. je podelil Goriški Mohorjevi družbi bistveno iste odpustke, kot jih je papež Pij IX. podelil dne 18. maja 1860 Celovški Mohorjevi družbi. Papeški reskript se glasi:

»Sv. apostolska penitencerija. Št. 1959/23.

Presveti oče! Goriški nadškof, ob vnožju Vaše Svetosti, ponižno prosi, da bi podelili vernikom, ki so udje Družbe sv. Mohorja, kanonično ustanovljene v škofijskem mestu Gorica, naslednje odpustke:

I. Popolni odpustek:

a) novemu članu na dan sprejema v družbo, ako prejme zakrament sv. pokore in sv. R. Telesa, obišče cerkev ali javni oratorij in moli po namenu sv. očeta;

b) vsakemu članu na praznik sv. Mohorja ali na poljuden dan v njegovi osmini, ako takisto prejme zakrament sv. pokore in sv. R. Telesa, obišče bratovsko cerkev al, če te ni, župnijsko cerkev in pobožno moli po namenu sv. očeta.

II. Popolni odpustek vsakemu članu ob smrtni uri, ako se skesano spove in prejme sv. obhajilo, če pa tega ne more, da vsaj presladko Ime Jezusovo skesano izgovori ali vsaj v srcu pobožno vzdihne in sprejme vdano iz božjih rok smrt kot kazen za greh.

III. Delni odpustek:

a) sedmih let in sedmih kvadragen štirikrat na leto, ako družbenik obišče bratovsko cerkev ali, če te ni, katro koli drugo od škofa določeno cerkev in v njej pobožno moli;

b) odpustek šestdesetih dni, kolikorkrat družbenik po namenih družbe opravi kakršno koli delo pobožnosti ali dejavne ljubezni.

Tako Bog itd....

Dne 23. novembra 1923.

Sv. apostolska penitencerija je dobrohotno privolila v prošnjo za dobo sedmih let. S tem je preklicana vsaka nasprotna določba. — G. Fagiolo, J. Rossi, S. p. off.«

Ker so bili dani odpustki za dobo sedmih let, je bilo potrebno po preteku sedmih let prositi za ponovno podelitev odpustkov. Tako je tudi nadškof Andrej Pangrazio dne 23. septembra 1965 naslovil na sv. stolico prošnjo za podaljšanje odpustkov.

Novi reskript sv. ap. penitencerije z dne 30. septembra 1965 podaljšuje odpustke za novo sedemletje. Medtem ko ohranja nespremenjene popolne odpustke, glede delnih odpustkov določa:

a) Prejme odpustek sedmih let štirikrat v letu član, ki obišče katero koli cerkev na od škofa določene dni;

b) Prejme odpustek sto dni družbenik, ki opravi po namenu družbe kakršno koli delo pobožnosti ali dejavne ljubezni.

R. K.

Nekatoliške ameriške Cerkve ocenjujejo delo koncila

Številni predstavniki nekatoliških Cerkva v ZDA so že izrazili svoje veliko zadovoljstvo nad delom, ki ga je opravil koncil in poudarjajo, da je odprl pot v novo dobo sodelovanja. Član zedinjene prezbiterijanske Cerkve dr. Carson Blake je zatrdil, da se je ekumensko gibanje zelo okrepilo in dodal: Sedaj lahko gledamo nasproti novim korakom na poti zedinjenja in sodelovanja z velikim upanjem. Predsednik Hebrew Union College iz Cincinnatija dr. Nelson Glueck je izjavil, da je koncilsko delo mogočen in pozitiven dogodek v zgodovini ver. Evangeličan Billi Graham je dejal: Koncil je ustvaril nov duh razumevanja med vsemi kristjani. Koncilske debate so dale protestantom novo pojasnilo o tem, kar rimska Cerkev veruje, in ustvarile nov duh svobode v okrilju katoliške Cerkve. Graham je pripomnil, da bo po njegovem mnenju koncilsko delo zmanjšalo napetosti med protestanti in katoličani. Koncil, tako je zaključil, je prekosil naša pričakovanja. Predstavnik narodnega sveta Cerkva dr. Robert Godds, ki je šest tednov sledil kot opazovalec zadnjemu obdobju koncila, je pa izjavil: Kot drugi opazovalci, sem bil presenečen spričo očitne duhovne življenjskosti rimske katoliške Cerkve in izgledov nove dobe, bratstva in sodelovanja med vsemi Cerkvami.

Mesna juha ob petkih dovoljena

Ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik je vprašal koncilsko kongregacijo za pojasnilo, ali je po novi postni postavi ob postnih dneh prepovedano uživati meso in mesno juho ali samo meso. Dobil je odgovor, da prepoved velja samo za meso. Torej je ob petkih dovoljeno uživati mesno juho.

Cerkev se mora približati človeštvu

Nadškof iz Bamberga msgr. Schneider je izjavil v zvezi z 81. katoliškim dnem, ki se bo vršil v tem mestu od 13. do 17. julija, da se koncilska Cerkev nahaja pred isto nalogo, kakršno je Kristus zaupal svojim apostolom, namreč približati se človeštvu v njegovih telesnih in duhovnih potrebah. Koncil ni izrekel zadnje besede, je dejal msgr. Schneider, potrebno je nadaljevati delo obnove v duhu in po načelih II. vatikanskega koncila in ta načela pozorno izvajati v posameznih področjih življenja kot so vzgoja in kultura, družba in politika, oblika in delavnost katoliških organizaciji. Velike preosnove naših dni, tako je nadaljeval nadškof, stavljajo vedno nove probleme in zahtevajo novih odločitev.

Nova afriška država

30. septembra bo postal protektorat Bečvanaland neodvisna afriška država, ki se bo imenovala republika Botswana. Ta dežela ima le 540.000 prebivalcev, od katerih je 9.000 katoličanov. Evangelizacija dežele je zaupana pasionistom pod vodstvom apostolskega delegata msgr. Murphyja. Dušnopastirski apostolat vrši tudi en afriški duhovnik, ki je bil posvečen leta 1963.

Porast družbe belih očetov

Kongregacija belih očetov v Afriki je prekosila prvič številko 3000 duhovnikov, ki pripadajo tej družbi. Lani je bilo namreč posvečenih 93 novih duhovnikov te družbe. Število članov je stalno naraščalo, v zadnjih 20 letih pa se je naravnost podvojilo. Družbo je leta 1868 ustanovil v Alžiru kardinal Lavigerie.

Kardinali na 81. nemškem katoliškem dnevu

Kardinali Frings, Doepfner in Jaeger ter apostolski nuncij v Bonnu, msgr. Bafile, so že sporočili, da se bodo udeležili 81. nemškega katoliškega dne, ki se bo vršil v Bambergu od 13. do 17. julija. Med raznimi manifestacijami, ki so na programu, je tudi sestanek med judi in katoličani, ki se bo vršil 15. julija. V teku zborovanja bo govoril kardinal Doepfner o temi »Cerkev, življenjsko počelo sveta«.

Kako je treba postopati z brezbožci

Da bomo kos brezboštvu, je dejal francoski pater Gauthier — moramo najprej dobro poznati vzroke brezboštva, med katerimi sta posebno pomembno beda in krivica. Lažni odpomočki proti brezboštvu bi bili po mnenju patra Gauthierja tile: obsodba, ki bi bila nekoristna in nevarna, ker bi potrdila mase v ideji da jim je Cerkev nasprotna, ker da je vezana kot mislijo, na kak političen, gospodarski in socialni sistem, ki jih zatira; prav tako bi bilo škodljivo paternalistično stališče, ko se zviška gleda na delavske in revne množice; kar je danes potrebno, je pristen in postopen prikaz Boga, Kristusa in Cerkve. Pred oznanjanjem evangelija je treba zahtevati in vršiti pravico; treba je nato oznaniti Kristusov nauk in seznati brezverne ljudi s skrivnostjo odrešenja; potem pa je treba živeti v duhu Cerkve, predno sploh govorimo o Cerkvi in predno bi nalagali ljudem njene postave in govorili o njenih zahtevah do človeštva.

Teološki teden v Kongu

Bog naših očetov, bo tema tretjega teološkega tedna, ki je na programu od 4. do 9. julija v Leopoldvilleu, v belgijskem Kongu. To temo bodo obravnavali s treh vidikov: Bog svetega pisma, Bog afriških verstev in problem brezboštva.

RAZNE NOVICE

Akademija slovenske gimnazije v Celovcu

Vsakoletna in sedaj že tradicionalna prireditev slovenske gimnazije v Celovcu na Koroškem je bila letos v nedeljo, 22. maja. Kot vedno, je tudi to pot združila za nekaj prijetnih ur starše, učitelje in učence.

V prvem delu prireditve so nastopili pod vodstvom dr. Franceta Cigana mladinski, dekliški in izbrani zbor. Dve slovenski in ena nemška recitacija so prikazale lepoto domovine. Z državno himno je bil ta prvi del sporeda zaključen.

Drugi del akademije so pričeli Mladi godci. Sami petošolci so odlično obvladali klarinet, harmoniko, kitaro, pozavno in trobento. Sledila je nemška deklamacija, nakar je fantovski zbor odpel šest pesmi, med njimi tri rezijanske narodne. Mladi umetniki so poskrbeli za lep glasbeni vložek v Triu dveh violin in klavirja. Po nemški recitaciji so spet nastopili tamburaši s poskočnimi valčki po narodnih napevih. Za konec se je pa zbral na odru skupni zbor 150 pevcev, ki je podal pet pesmi. Po dvorani je mogočno donelo. Kot zadnjo so zapeli koroško narodno »Luštno je vigred«. Šopek nageljnov, ki jih je pevovodja ob zaključku nastopa prejel, je bil iskren izraz priznanja vsem nastopajočim in dirigentu.

Novi predpisi za osebne avtomobile

Italijanska država skuša na vse načine preprečiti visoko število cestnih nesreč. Pred mesecem dni je rimski parlament izglasoval zakon, ki predvideva visoke globe za tiste vozače, ki potujejo z izrabljenimi gumami po italijanskih cestah. Sedaj pa je poslanska zbornica potrdila odločbo senata glede števila oseb v avtomobilu. Nemalokrat je prišlo do cestnih nesreč, kjer je pet in tudi več potnikov bilo ranjenih ali celo mrtvih. Kdor bo odslej sprejel v svoje vozilo več oseb kakor jih avto zmore, bo zapadel kazni od 25.000 do 100.000 lir, razen če so med odraslimi eden ali dva otroka izpod deset let starosti.

Pomoč tujim avtomobilistom

Italijanski avtomobilski klub (ACI) bo v sodelovanju s turistično ustanovo ENIT uvedel brezplačno cestno pomoč za tuje avtomobiliste od 21. junija dalje. Ko bo tuji avtomobilist prejel karto za bencin, mu bodo izročili tudi dva kupona za brezplačno cestno pomoč. Po potrebi bodo take bone dobili tudi kjerkoli v uradih ACI. Tuji avtomobilist, ki bo prišel v zagato in bo potreboval tehnično pomoč, bo poklical št. 116 in v kratkem bo prispel »rešilni« avto ACI, ki bo na mestu popravil okvaro ali pa avto zapeljal do najbližje mehanične delavnice ACI. Brezplačna vožnja velja za razdaljo do 40 km, za vsak nadaljnji kilometer bo pa turist plačal 90 lir. Seveda bo turist moral plačati tudi morebitne nadomestne dele.

Pereč in še vedno nerešen problem

Po popolni uvedbi enotne srednje šole so bile pri nas na Goriškem in Tržaškem ukinjene strokovne šole in tečaji. Človek bi pričakoval prav nasprotno: sama uvedba enotne srednje šole naravnost kliče po ustanovitvi strokovnih zavodov, v katerih naj bi se mladina, ki dokonča tri razrede enotne srednje šole in nima namena ter možnosti nadaljevanja študija, strokovno usposobila za svoje poklicno delo.

Ta problem ne zadeva sicer samo slovenske etnične skupnosti v Italiji, temveč vso italijansko mladino in povzroča upravičeno vznemirjenost vseh staršev, ki so zelo zaskrbljeni, kam usmeriti svoje otroke po dokončani srednji šoli. Vendar je za slovenske dijake in njihove starše problem še posebej pereč, kajti medtem ko za italijansko mladino mnogi strokovni zavodi že obstajajo in delujejo, pa vsa slovenska skupnost v Italiji zaenkrat nima enega samega takega zavoda ali tečaja.

V Rimu sicer zagotavljajo, da bo ta problem rešen v celotnem okviru izvajanja šolske reforme, a ker vemo, kako počasi se take odločbe pripravijo, smatramo vsako zavlačevanje ustanovitve zadevnih strokovnih zavodov kot zelo škodljivo za slovensko skupnost. Nekateri pravijo, da bi se morala s tem vprašanjem baviti mešana jugoslovansko-italijanska komisija. Toda ustanovitev strokovnih zavodov s slovenskim učnim jezikom tako na Goriškem kot na Tržaškem ne spada in ne more spadati v pristojnost zunanjega ministrstva, temveč ministrstva za splošno vzgojo, ker je bilo to ministrstvo, ne pa zunanje tisto, ki je sprožilo novo šolsko reformo in odpravilo strokovne šole ter tečaje. Ono je torej to zadevo sprožilo, ono naj jo sedaj reši, zato mešana jugoslovansko-italijanska komisija pri tem nima kaj uravnavati. Zadeva je jasna in enostavna za vsakogar, ki mu je mar le dobro študirajoče mladine. Seveda, če hoče nekdo strokovne zavode za slovenske dijake preprečiti ali njih uvedbo zavlačevati ter iskati razne druge ugovore, dobi pa ves problem drugo lice, ki sedanjim demokratičnim oblastem v Italiji gotovo ne bi bil v čast.

Komisija za skrčenje števila italijanskih škofij

Sveta Stolica in italijanska vlada pripravljata ustanovitev mešane komisije, ki naj bi izvedla 16. člen lateranske pogodbe, ki predvideva skrčenje italijanskih škofij na število italijanskih provinc. Danes je 260 rezidencialnih škofov. Število bi se moralo skrčiti na približno sto. To je tudi v duhu koncila, ki priporoča, naj škofije ne bodo premajhne. Do izvedbe bo prišlo seveda postopoma.

Nov prevod sv. pisma

V Lahore v Pakistanu so objavili prvi katoliški prevod svetega pisma novega zakona v jeziku punjab.

Nove knjige ***Jožef Cardijn***

Poslanstvo delavske mladine

Celovška Mohorjeva družba je izdala nedavno knjigo, mimo katere ne bo mogel iti nihče, ki mu je mar bodočnost slovenske mladine in ki si iskreno prizadeva, da bi se tudi med nami s pomočjo laiških apostolov ostvarilo božje kraljestvo.

Dejstvo je, da še noben slovenski rod ni doživel tako globokih in dalekosežnih sprememb doma in v svetu kakor jih doživlja današnji. Dolgo časa je bila večina naše mladine kmečka. Delala je v domačem kraju in na domači zemlji. Danes dela doma le še neznatna manjšina mladih. Slovenska mladina je dobila pretežno delavski značaj. Vsak dan odhaja na delo v podjetja, v tovarne, v obrate. Skuša si pridobiti potrebno znanje in se usposobiti za svoje delovno mesto in za prevzem odgovornih nalog v jutrišnji družbi.

Tej mladini odkrivajo poglavja te knjige veličastno nalogo, vredno njenega življenja in njenih naporov. Vse misli so od belgijskega kardinala Jožefa Cardijna, ki je leta 1912. ustanovil v predmestju Bruslja kot kaplan prvo skupino mladih delavcev, iz katere se je razvilo svetovno gibanje »Krščanske delavske mladine« — žosizem. V svojem življenju je obšel vse dežele sveta in bil poklican kot strokovnjak tudi na 2. vatikanski koncil. V tem času ga je sv. oče Pavel VI. imenoval za kardinala.

23. septembra 1965 je na omenjenem cerkvenem zboru dejal: »Mladina predstavlja pol človeštva; od nje zavisi, ali se bo svet poboljšal ali poslabšal. Vendar danes živi povsem drugače kot mladina nekdaj. Pokazati ji je treba pravo pot, njeno odgovornost in njeno poslanstvo.«

Knjiga je zelo obširna, saj ima 536 strani večjega formata. V njej je mojstrsko zbral, prevedel in uredil Cardijnove misli Zdravko Reven, upravnik Družbe sv. Mohorja v Celovcu. V njej je nagrmadenega toliko gradiva, vzpodbud in napotkov, da ostane knjiga neizčrpen vir za vsakogar, ki je pripravljen pod vodstvom Cerkve vršiti apostolsko delo v svojem okolju z namenom, da vsakdo izvrši svoje krščansko poslanstvo, pomaga pri utrjevanju miru med ljudmi in pri vedno večjem širjenju božje slave. Tako kot pravi Cardijn: »Pravica, mir, bratstvo, slava božja na zemlji kot v nebesih!«

To izredno knjigo posreduje tudi uprava našega lista. Cena izvodu je 2600 lir za broširano knjigo, in 3200 lir za vezano. Kdor si jo želi po pošti, naj doplača še 300 lir.

—jk

Misli književnika na sedem let obsojenega

Sovjetski pisatelj Sinjavski je bil obsojen na sedem let zapora zaradi tega, ker so njegova dela izšla v inozemstvu pod psevdonimom Abram Terc, kjer je napadel monopol komunistične partije nad duhovnim snovanjem. Prinašamo nekaj odstavkov iz njegovih v tujini izišlih spisov:

»Moramo stremeti za tem, da bomo imeli v Boga tako zaupanje, kakor ga ima pes v svojega gospodarja. Komaj požvižga, že priteče. Kamor koli pojdeš, se bo pes takoj podal za teboj, ne da bi ga vprašal; nič ne bo pomislil, ampak bo kar veselo tekel za tvojimi koraki in se ne bo oddaljil, četudi bo treba iti za teboj do konca sveta«.

»Dovolj časa smo zapravili s tem, da smo mislili samo na človeka. Sedaj je prišel čas, da mislimo tudi na Boga.«

»Kaj je pravzaprav telo? Samo zunanje ogrinjalo, obleka za potapljača. Toda kako je z menoj v tej potapljačevi preobleki... Tam me nikdo ne vidi, kako se ves zvijam v bolečinah.«

»Smrt je ravno zato lepa, ker postavi vsakogar izmed nas na pravo mesto.«

»Celo moje življenje je mešanica podlosti in prosečih molitev.«

»Res sem mnogo ustvaril, ker sem vedno mislil na konec življenja. Oh, kako počasi prihaja smrt.«

»Nikakor ne verujmo zaradi tega, ker je taka navada; ne verujmo iz strahu pred smrtjo, ne za vsak slučaj, ne iz človečanskih ozirov in tudi ne zaradi tega, ker hočemo rešiti dušo ali pa zato, da bi bili originalni. Pač pa verujmo iz čisto preprostega razloga, ker je Bog, ki resnično biva.«

(Iz »Mysli wrasploch«, Pariz 1965. Objavil »Glas Kulturne akcije«, Buenos Aires).

POBEG IZ PRAGE preko Jugoslavije v Italijo

Obmejni prehod v Šempetru pri Gorici je v svojo doslej mirno kroniko zabeležil 27. maja popoldne tudi buren in drzen dogodek, ki se je za udeležence srečno končal. Velik osebni avtomobil znamke Škoda iz Prage je porabil priliko, ko so bile cestne zapore dvignjene zaradi avtomobila, ki je prečkal obmejni prehod, in se z vso brzino pognal iz jugoslovanskega v italijanski predel. Pri nas ni berlinskega zidu, drugače bi mu huda predla. Obmejni organi so ostali brez besede in ko se je avto ustavil ob stražnici na italijanski strani, je iz njega izstopilo pet oseb, ki so si v tujem jeziku dali duška izredni sreči tveganega poskusa. Bili so to 32-letni češki zdravnik, njegova 25-letna žena učiteljica, njuna 6 in 2-letna otroka ter ženin brat 31-letni doktor kemije. Torej vsi izobraženi ljudje, ki so dobro vedeli, kaj delajo in kakšni nevarnosti se izpostavljajo. Pozneje so potom tolmača na goriški kvesturi povedali, da so pretekli teden zapustili Prago s turističnim potnim listom, namenjeni na Bolgarsko. V resnici pa so si želeli priti preko meje v Italijo. Ustavili so se v Novi Gorici, največ z namenom, da proučijo položaj na meji. Brez uspeha so poskusili beg na obmejnem prehodu v svetogorski ulici in na mednarodnem prehodu pri Rdeči hiši. Šele sv. Peter jim je pomagal in jim odprl sicer ne nebeška vrata, pač pa vrata za v Italijo. Rdečega raja so se na ta način srečno rešili, nebeškega si pa bodo morali šele zaslužiti. Poslali so jih v zbirno taborišče v Padriče.

Potresi v Taškentu se nadaljujejo

Sovjetsko mesto Taškent je bilo v preteklem mesecu močno prizadeto po potresu, ki se v presledkih še vedno nadaljuje. Ljudstvo množično zapušča mesto. Bolnišnice so prenapolnjene bolnikov, največ zaradi srčnih obolenj in živčnih zlomov. Oblasti niso več zmožne pomiriti preplašenega prebivalstva, katerega se je polastila prava panika. Natančnega števila smrtnih žrtev še ni mogoče ugotoviti, ker so vesti iz Taškenta zelo pomanjkljive. Vendar zadostuje poročilo agencije Tass, da si ustvarimo sliko strašnega razdejanja, ki ga je povzročil potres. Agencija namreč poroča, da bo prizadeto mesto prejelo sto milijonov dolarjev podpore in pet milijonov in pol dolarjev pomoči od prostovoljne nabirke med ruskim prebivalstvom.

TRŽAŠKE NOVICE

Slovensko romanje v svetišče na Vejni

Pravkar posvečeno Marijino svetišče Fatimske Gospe Kraljice in Matere na našem Krasu je romarska cerkev, je romarski kraj in zlasti od vseh tržaških vernikov je odvisno, kako se bo pričelo življenje v tem romarskem božjem hramu. Nekaterim cerkev zaradi svoje zunanjosti ne ugaja, toda ko bodo prišli notri in večkrat po vrsti, se bo njih mnenje zelo spremenilo. Iskreno želimo, da bi vsi Slovenci dobre volje z veseljem prihajali v novo Marijino hišo, v kateri je tudi naše skupno darilo: oltar sv. Cirila in Metoda.

Slovenski duhovniki so prvič skupno obiskali Marijino cerkev na Vejni v sredo, 25. maja. Naša prva in uradna služba božja v slovenskem jeziku pa bo v nedeljo, 26. junija, en teden pred odhodom v Einsiedeln.

Fatimska Gospa, Kraljica in Mati, na našem Krasu od vsega božjega ljudstva iskreno pozdravljena!

Nadzorstvo nad krajevnimi ustanovami

Na osnovi deželnega zakona št. 3 z dne 2. marca 1966 je prešlo izvajanje nadzorstva nad krajevnimi ustanovami (pokrajinami, občinami in dobrodelnimi ustanovami) od države na deželo. V ta namen so po zakonu ustanovljeni štirje organi, in sicer: deželni nadzorni odbor, ki bo izvajal nadzorstvo nad delovanjem pokrajin, konzorcija občin pordenonskega okrožja ter nad konzorciji in podpornimi ter dobrodelnimi ustanovami medpokrajinskega značaja; pokrajinski nadzorni odbori v Trstu, Gorici, Vidmu in Pordenonu bodo izvajali nadzorstvo nad delovanjem občin ter ostalih podpornih in dobrodelnih ustanov.

Razen tržaške pokrajine so bili vsi nadzorni organi izvoljeni (z izjemo predsednikov, ki jih imenuje predsednik deželne vlade dr. Berzanti). V tržaški pokrajini, kjer je bil pokrajinski svet razpuščen, pa jih je imenoval izredni komisar. Člani nadzornega odbora za tržaško pokrajino so: efektivni člani: dr. Francesco Sferco (DC), dr. Mariano Maly (DC), prof. Paolo Medani (PSI), Claudio Tonel (PCI) in Maggio Relli (PLI) ter namestniki: Michele Zanetti (DC), Fabio Gioseffi (MSI) in dr. Matej Poštovan (Slov. skupnost). Opravljali bodo delo, ki je prej spadalo v pristojnost prefekturnega Pokrajinskega upravnega odbora (GPA).

Nabirke za lačne

Švicarski katoličani so v postnem času nabrali za lačne po svetu eno milijardo in 200 milijonov lir. Ta vsota presega za 220 milijonov lansko.

Vatikan je pa nabral čez štiri milijarde, največ za Indijo.

V Avstriji so nabrali v isti namen pet milijard.

Jama pri Briščikih postaja vedno bolj privlačna

Velika podzemska jama pri Briščkih na tržaškem Krasu postaja vedno bolj važna turistična postavka v življenju dežele Furlanija-Julijska krajina. Medtem ko jo je leta 1958 obiskalo 7451 oseb, leta 1960 11.765, leta 1962 15.286, pa je lani stopilo v jamo že 23.699 obiskovalcev.

Zato se bodo že to jesen pričela velika dela za popolno preureditev te velike jame s sredstvi, ki jih je dala na razpolago deželna zbornica na osnovi zakona za pospeševanje turističnega, gorskega in jamskega bogastva naše dežele. Po prvih okvirnih načrtih, ki jih je pripravila komisija za jame društva »Alpina delle Giulie«, bodo predvideni stroški presegli vsoto 150 milijonov lir. Ti načrti so sicer stari že nekaj let, vendar so bili do sedaj neuresničljivi, ker je finančni problem predstavljal nepremagljivo oviro. Veliko zaslug za dosego financiranja bodočih del v jami pri Briščkih si je stekel deželni svetovalec Coloni, ki je med drugimi osnutki predložil tudi zakonski osnutek za kataster jam.

Že z dosedanjo ureditvijo poti v jami tudi ta podzemska votlina niz mogočnih prizorov. Da se jo splača ogledati, pričajo statistike, ki izkazujejo iz leta v leto nenehen porast obiskovalcev. Je pa težava v tem, da se morajo obiskovalci vračati po isti poti, po kateri so v jamo prišli. Poleg tega je velika strmina resna ovira za starejše osebe.

Program del obsega dve obdobji. Prvo, za katero je že nakazanih 60 milijonov lir, predvideva ureditev poti po sredini pobočja, ki bo izletnike pripeljala v tako imenovano »dvorano oltarja«, ki je zaenkrat nedosegljiva. Ta del jame je še posebej privlačen in zanimiv. Od tu bi se pot morala začeti dvigati po že obstoječi polici na veliki steni na levi strani in nadaljevati po dveh strmih klancih z visečo potjo, ki jo bo šele treba zgraditi. Na ta način bi se obiskovalci vračali po čisto drugi poti in bi lahko jamo videli z več strani. Po tej poti bo dosegljiv tudi nov, pred kratkim odkrit rov, ki bo nudil pogled na skupino zelo lepih kapnikov stalagmitov. Iz jame bo popeljal drug izhod, ki je sedaj zaprt.

Pravkar omenjena dela nameravajo izvršiti že to jesen. Pozimi bi nato opravili zahtevajoča dela, tako da bo v prihodnji turistični sezoni jama že lahko sprejela množične skupine obiskovalcev.

Drugo obdobje dela pa predvideva jamsko dvigalo z dvema kabinama za skupno 24 oseb. V ta namen bo treba preluknjati 80 m žive skale in napraviti nov izhod. Po proračunih, ki so jih pa napravili že pred nekaj leti, bi vse to stalo približno 80 milijonov lir. Preostane nato še nekaj del za ureditev dohodov k jami, za katere je predvidenih 16 milijonov lir.

Iz vsega povedanega je jasno razvidno, da bo jama pri Briščkih in z njo ves tržaški Kras postala turistično področje prvenstvene važnosti za vso deželo. Zato zasluži »Komisija za jame« vse priznanje za vzpodbudo, ki jo je sprožila, deželna ustanova za turizem pa vso pohvalo, da se je odločila ureditev jame finančno podpreti.

Makedonija proslavlja sv. Klementa Ohridskega

(Razgovor s pisateljem prof. dr. Metodom Turnškom)

Kot je javil list *Naš tednik - kronika*, bodo letos praznovali v Makedoniji 1050-letnico smrti sv. Klementa Ohridskega, učenca svetih bratov Cirila in Metoda. Obrnili smo se na prof. dr. Metoda Turnška, ki je pravkar izdal svoje slovstveno in zgodovinsko delo o svetih solunskih bratih Cirilu in Metodu ter njunih učencih pod naslovom «Zvezde našega neba», da nam pove kaj podrobnosti o sv. Klementu in seveda tudi o velikih slovanskih blagovestnikih Konstantinu in Metodu.

»Gospod profesor, kdo je bil in od kod je bil sv. Klement? Ali je bil doma iz Ohrida, da se imenuje sv. Klement Ohridski?«

»Moje literarno delo (dramski scenarij) o sv. Cirilu in Metodu zajema dobo nekako 25 let (od 862 do 887), v zgodovinski sliki (ali študiji) o sv. bratih in njunih učencih sem pa posegel še nekoliko bolj nazaj, v dobo njunih staršev, in naprej v dobo njunih učencev, tako tistih, ki so z njima prišli, kot onih, ki sta jih pri Moravanih in panonskih Slovencih sama vzgojila. Zato vam morem na vaše vprašanje, g. urednik, dati naslednje pojasnilo. Nedvomno je, da sta sv. brata Konstantin in Metod privedla s seboj iz Carigrada nekaj učencev, saj je moravski knez Rastislav zaprosil cesarja Mihaela III. za več misijonarjev-učiteljev. Vir sicer poroča samo o enem pomočniku bolehnemu filozofu in duhovniku Konstantinu, njegovem bratu diakonu Metodu, ki pa je takrat v starosti 48 let bil že opat samostana v Polyhronu v Carigradu. Samostan pa, podružnica slovitega samostana na Olimpu v Bitiniji, je imel v svoji sredi samostanske očete-duhovnike (hieromonahe) in mladeniče, pripravnike na meništvo in samostansko duhovništvo. Zato je samostanski predstojnik, opat (igumen) Metod mogel izbrati pomočnike njunemu slovanskemu misijonu.«

»Ali govori o tem tudi kakšno izročilo?«

»Da, o tem priča tudi trdno izročilo. Ko so namreč po Metodovi smrti leta 885 sovražniki učence Metodove zajeli in vrgli v ječo in jih potem vlekli v Benetke, bilo jih je do dve sto, v prodajo, so učencem, ki so bili s Konstantinom in Metodom prišli iz Grčije, dovolili, da se iz Moravskega vrnejo ob Donavi v Grčijo. In med temi učenci, tedaj že starejšimi možmi, se omenjajo Klement, Angelar, Lavrencij, Naum... Nemška ječa in slabo ravnanje z jetniki sta tem prvim učencem sv. solunskih bratov tako zrahljala zdravje, da so le s težavo dospeli do Beograda, ki je bil takrat bolgarsko mesto in v njem bolgarski poveljnik Boritkan. Le-ta je sprejel in pogostil izgnane trpine in sporočil carju Borisu, da so prišli primerni blagovestniki, ki jih on išče.«

»In potem jih je sprejel bolgarski car?«

»Da, car jih je spoštljivo sprejel in hvalil Boga za njihov prihod. Angelar pa je spričo trpljenja v ječi, med izgnanstvom in na poti do Beograda tako oslabel, da je kar kmalu umrl. Ostali so le trije. Car Boris je Klementa postavil za učitelja v pokrajini Kutmičevica v južnozahodnem delu države v južni Makedoniji. Podaril mu je tam tudi več dvorcev, da je s knežjimi darovi mogel sezidati samostan in cerkev v Ohridu. Tudi Naum je sezidal samostan na otoku v Ohridskem jezeru. Tako je tam v Ohridu nastalo ognjišče staroslovenske književne šole. Klement je v sedmih letih (886-893) učiteljske službe vzgojil okrog 3500 učencev, od katerih je bilo veliko posvečenih v diakone in duhovnike.«

»Torej se ta slavni učenec sv. Cirila in Metoda zaradi uspešnega delovanja v Ohridu imenuje Klement Ohridski! Kaj pa je po svojem službenem položaju bil Klement? Ali je bil opat (igumen) ali celo škof? Ali je bil v zvezi z Rimom in papežem? Ali pa je bil nemara podložen carigrajskemu patriarhu?«

»V Makedoniji se še danes vzdržuje izročilo, da je Klementa sam papež v Rimu posvetil v duhovnika. In to izročilo veliko pove, da je spričo tega, in po zgledu svojih velikih učiteljev Konstantina in Metoda bil vsekakor zvest rimskemu apostolikupapežu. Enako tudi njegov sodelavec, igumen (opat) Naum. Oba učitelja makedonskega ljudstva časti tudi katoliška Cerkev kot svoja svetnika.«

»Kolikšno starost je dosegel sv. Klement?«

Sv. Naum je umrl leta 910, sv. Klement pa, ki ga je Borisov naslednik car Simeon leta 893 postavil za prvega slovanskega škofa v Bolgariji, je umrl leta 916. Tudi če je kot 20-letni ali 25-letni mladenič prišel Klement s sv. solunskima bratoma k Moravanom in panonskim Slovencem, ni učakal visoke starosti, ker je spričo naporov v dušnopastirski vnemi in spričo trpljenja v ječi na Moravskem pač kmalu obnemogel.«

»Brali smo, da bodo letos za 1050-letnico sv. Klementa Ohridskega velike verske in kulturne proslave. Celo razstavo kulturnega dela sv. Klementa Ohridskega bodo organizirali in bo ta potovala. Z razstavo bo tudi vaša nova literarna dramska stvaritev in zgodovinska študija o sv. bratih »Zvezdi našega neba«. Kako je prišlo do tega, da bo vaša knjiga deležna te časti?«

»Ko sem svojo novo knjigo o sv. Cirilu in Metodu in njunih učencih poklonil svojemu prijatelju duhovniku v Bitolju, je ta pri branju brž opazil, da že v prvem dejanju nastopajo prvi Konstantinovi učenci: Klement, Naum in Angelar, zlasti pa sta Klement in Naum slavno ovekovečena v zadnjem dejanju, ob njuni posvetitvi za škofa in igumena v Dalmaciji. Prijatelj mi je ves navdušen sporočil, da je to zanj predragocena knjiga, vredna več kot ne vem kaj, in da bo uvrščena v razstavo sv. Klementa. Ker je na tistem darilnem izvodu bilo napisano tudi moje posvetilo prijatelju, sem mu za razstavo poslal še en izvod. Nato mi je sporočil: "Drugi izvod knjige »Zvezdi našega neba« pomeni enega najodličnejših prispevkov za razstavo v čast sv. Klementu". Hkrati mi je poslal drobno knjižico 10 pesmi makedonskega pesnika Duška Hristova Konstantinova z naslovom "Kliment Ohridski", ki je letos izšla v Bitolju. Le-ta avtor pesmi, dr. Konstantinov, je tudi že pregledal mojo knjigo "Zvezdi našega neba" in napisal o njej oceno. Oceno bo prinesla ljubljanska "Družina". Tako se po sv. bratih Cirilu in Metodu in njunih učencih povezujemo književniki od severa do juga, in od juga do severa.«

Jože V.

Duhovščina v Tanzaniji

Vseh duhovnikov je v Tanzaniji trenutno 1271. Od teh je 341 domačinov, drugi pa izhajajo iz 15 inozemskih držav. V Tanzaniji je razen tega 432 bratov in 2.018 redovnic.

RADIO TRST A

Spored od 5. do 11. junija 1966

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 10.15 Od nedelje do nedelje na našem valu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Pravljica o nedozidanem gradu«. Napisala Tončka Curk. — 12.00 Nabožne pesmi. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 15.30 »Brigadir«, veseloigra v petih dejanjih. — 18.30 Kino, včeraj in danes. — 20.30 Iz slovenske folklore: Lelja Rehar: V starih časih: »Krst bomuo jemeli«. Ponovitev v torek ob 12.00.

Ponedeljek: 12.15 Brali smo za vas. — 13.30 Znane melodije. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.15 Poglavja iz zgodovine slovenske književnosti: Vinko Beličič: »Mozaik manjših imen na prelomu stoletja«. — 21.00 V. Fioravanti: »Le nozze per puntiglio«, komična opera v dveh dejanjih.

Torek: 17.20 Italijanščina po radiu: Osnovni tečaj: 52. lekcija. — 18.30 Iz niza javnih koncertov Radia Trst v sezoni 1965-66: Flavtist Miloš Pahor in klavičembalistka Dina Slama. — 19.00 Plošče za vas, quiz oddaja. — 21.00 Pregled slovenske dramatike, 27. oddaja. Sodobna drama v osrednji Sloveniji. Odlomki iz del: »Raztrganci« Mateja Bora, »Jurij Trajbas« Vitomila Zupana in »Veseloigra v temnem« Dominika Smoleta.

Sreda: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 13.30 Glasba iz filmov in revij. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.15 Higiena in zdravje. — 19.30 Zbor »Vinko Vodopivec« iz Kromberka. — 20.35 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi. — 21.00 Simfonični koncert. Dirigira Kirill Kondrašin. Sodeluje pianistka Lilian Kallir. Igra orkester gledališča Verdi v Trstu. V odmoru (približno ob 21.40) Književne novosti: Ela Peroci: »Po šoli me počakaj« in »Rišem dan« - ocena Martin Jevnikar.

Četrtek: 8.30 Praznična matineja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 12.00 Josip Jurčič: Deseti brat: (1) »Kvasova pot na Slemenice«, priredba Martin Jevnikar. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu. — 14.45 Pesmi iz Nadiške doline. — 17.00 Solisti lahke glasbe. — 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za naše najmlajše. — 21.00 »Goetz von Berlichingen«, drama v petih dejanjih, ki jo je napisal J. W. Goethe.

Petek: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 18.30 Znani dirigenti in skladatelji v Trstu. — 19.15 Slovenski znanstveni delavci z univerze: Rafko Dolhar: »Nove smeri v anatomiji«. — 20.35 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe orkestra RAI iz Milana. — 22.00 Benedetto Croce in idealistična struja v Italiji: Gennaro Sasso: »Politična misel«.

Sobota: 12.00 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi. — 14.45 Tamburaški ansambli. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste. — 17.20 Komentarji o dogodkih po koncilu in v jubilejnem letu. — 17.30 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu. — 19.15 Družinski obzornik. — 20.35 Teden v Italiji. — 21.00 Josip Jurčič: Deseti brat: (2) »Kvas spozna grajske prebivalce«, priredba Martin Jevnikar.

Dar gregorijanski univerzi

Vlada Zedinjene arabske republike je podarila gregorijanski univerzi v Rimu vrsto plošč, na katerih je posneto besedilo korana.

ANTON VAN DE VELDE

Srce zmaguje

25

Proti večeru se vznemiri tudi ona sama; na videz se sklanja nad svoje delo pa molče opazuje malega. Tesnobni pogled vidi, kako Peerkenov obraz žari; tesnobno uho posluša, kako mu sapa sika. In potem nenadoma znamenje: Peerken se premetava v svoji posteljici sem in tja in iz grla mu plane hripav, suh kašelj. Jon skoči pokonci. Oče in mati se spogledata v skupnem čustvu, ki je v njem trdna volja do obrambe. Kaj je to? Kaj je malemu? Doktor Hessemans!

Mokra, mrzla in blatna je cesta ponoči. Dež pljuska in brboče po pohlepnih ceveh. Jon teče k Hessemansu.

»Brž pridite, prosim, malemu nekaj ni prav.«

Hessemans umakne glavo in zapre okno. Jon gleda še nekaj časa gor v nadstropje, ko da še čaka kakšne besede. Ali naj tukaj stoji? Ne, Hessemans pozna pot. Jona trese mraz. Ovratnik suknje si pritisne tesneje k bradi in hkrati začuti, kako se mu vpija dež v copate. Živčno odhiti domov. Kako te ovirajo mokri, lepljivi podplati!

Hessemans je dal malemu injekcijo. Kompliciran primer davice. Če dobro reagira, je v eni uri nevarnost mimo. Nevarnost. Trije zlogi, ki sta jih slišala pretresena. Kako nečloveško dolga je takale ura. Ena ura se spremeni v dve, tri, štiri ure... Deževno in pusto jutro se svita skozi okno in Greeta in Jon še stojita ob Peerkenovi postelji, še vedno brez moči strmita na malega revčka, ki mora težko, globoko in težko sopsti skozi stisnjeno grlo. Bog! Ko bi se zdaj le dalo kaj storiti! Zdravnik je ob šestih spet pri bolniški postelji. Torej je gotovo resno, za smrt resno. Peerken leži negibno, videti je, ko da je na koncu. Samo sapo slišiš iz bližine, kako prihaja mukoma iz grla, kako žvižga, hrope in piska.

»Ali... bi se mogel zadušiti?« šepeta Greeta. Zadnja beseda ji trga iz prsi s težavo zadržano ihtenje. Hessemans molči in dá malemu drugo injekcijo. Peerken ne reagira na vbod z iglo.

»In zdaj mirno čakajmo,« pravi zdravnik pridušeno. »Takšni otroci imajo včasih presenetljivo odporno silo.«

Jon spremi Hessemansa venkaj. Spodaj ga v skrbeh čaka debela Neta.

»Ali je hudo, gospod Gerrits?«

»Ah, ljuba duša,« pravi zdravnik, »kar lepo tiho bodite. Zdaj mora biti mir za gospoda in za gospo Gerritsovo.«

Hessemans je šel in Jon se trudoma vleče ob stopniški ograji kvišku. Greeta naj se vsekakor odpočije. Ona pa noče.

»Le ti pojdi, mož, jaz že lahko vzdržim.«

Preveč je izčrpan, da bi kaj več govoril, in leže oblečen na posteljo. »Vsako uro se bova zamenjavala.« Tako je bedenje vsaj porazdeljeno.

Lientje vrešči v svoji zibelki. Ona lahko ostane doma, je dejal Hessemans. Pod enim letom še ni nevarnosti za okužbo. In otročiček zi zbrca odejico stran in doživlja s svojimi prebujajočimi se očmi dan kot novo, nerazumljivo krasoto.

V sobi sta dve srci, ki ju tlači tesnoba. Jon in Greeta klecata pod težo brezuspešnega razmišljanja. Revščina in — predvsem — mali Peer. Bog pomagaj, kaj je revščina, da bi le fantka smela obdržati! Jon ne more spati. Zleze iz postelje, hoče se mu gibanja, teka po kuhinji, gor in dol, štiri korake sem in štiri korake tja. In potem zasliši v svoji samoti nenadoma ihtenje svoje žene. Le tiho, Jon, tiho. Morebiti lahko moliš zanjo, da se pomiri, predvsem zanjo. Medtem ko jeclja kratke vzdihljaje — ustavlja se in moli spet dalje — se mu oči polagoma in čimdalje bolj bleščijo in potem na mah skrije glavo v kot, ko da ne sme nihče videti solzá velikega Jona, ki se tako od srca žalosti zaradi malega Peera.

Greeta in Jon se menjavata. Dve uri bedita, dve uri spita. Tako živita tri dni in tri noči. Hessemans še ni izrekel odločilne besede. Zdaj postaja strah nekaj, kar je podobno navideznemu miru, ki te pa bridko mučí. Izmenoma sta hodila v tiho kapelico Ubogih klaris. To pač prinaša tolažbe, ko pa si spet v bolniški sobi pri drobnem življenju, ki se že ure in dneve bori s plazečo se smrtjo, se ti pogum spet zamaje.

Ni več denarja pri hiši. »Nič zato, gospa,« je rekla Neta, »bom že zapisala.«

Hessemans prihaja trikrat dnevno. Nič se ne boljša. Zdaj šele prehajajo strašni časi v vihar: Gerritsova dvomita nad Hessemansom. Ali se nemara moti? Tudi on je le zmotljiv človek. Revščina, strah, dvom. Ali ne bi poklicali še drugega zdravnika? Revščina. Toda Peeru se nič ne boljša. Strah. In Hessemans se lahko moti. Dvom. Greeta mu to plaho pove. »Ravno deveti dan je, odkar je Peer bolan, in nič se še ni zboljšalo, gospod doktor...«

Zvečer se vrne Hessemans z nekim svojim tovarišem. Jon potegne Greeto narahlo za seboj v kuhinjo. Molče sedita in čakata sodbe — obsodbe, si mislita oba — dveh zdravnikov. Čakata, čakata... Tiho se spalnična vrata odpro. Oba gospoda stopita v kuhinjo. Hessemans govori — tako čudno govori, se zdi Greeti. Zakaj tako težko dojema smisel njegovih besedi? Jon ga nekoliko trpko pogleda.

»Sàj, sàj, gospod doktor, že poznam to gostobesedno govorjenje, ki naj izbriše tisto e n o neusmiljeno besedo. Le povejte jo!«

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

Kongres manjšin v Gorici prepovedan

Kot znano, bi moral zasedati v Katoliškem domu v Gorici v dneh od 1. do 4. junija 16. kongres Zveze evropskih manjšin. Najavljenih je bilo 70 udeležencev, med njimi tudi zastopniki Sardov iz Sardinije, Ladincev iz provinc Belluno in Bolzano ter Južni Tirolci. V hotelu »Union« v Gorici je bilo že vse rezervirano za prihod zunanjih udeležencev. Pa je iz Rima v zadnjem trenutku prišla prepoved za to zborovanje. Tako se je zgodilo, da so mnogi delegati že prispeli v Gorico, kjer so morali zvedeti, da kongresa ne bo. Vsekakor meče ta prepoved čudno luč na ravnanje uradno demokratične Italije, v vseh prijavljenih in pri vseh, ki so se za kongres zanimali, pa je pustila negodovanje in mučen vtis.

Poslovilni večer slov. šolnikov od šolskega skrbnika

V lepi Komelovi gostilni na Tržaški cesti se je dne 24. maja aktivno in upokojeno učiteljstvo obeh goriških osnovnošolskih okrožij poslovilo od v pokoj stopivšega šolskega skrbnika prof. dr. Guida De Vetta, pod katerega vrhovnim vodstvom je delovalo vso dvajsetletno povojno dobo na ponovno zaživelih slovenskih šolah.

Iz poslovilnih govorov, ki so obojestransko ustvarili veselo in prijateljsko vzdušje, se je izkazala hvaležnost, ki jo je g. skrbnik zaslužil, ko je v težkih časih razburkanih duhov znal z globoko razsodnostjo nepristransko ščititi slovensko šolstvo in dati tudi pristanek za ustanovitev Strokovne šole. Naj bi mu bila v plačilo in zadoščenje dolga doba mirnega življenja v pokoju!

Ob poslušanju plošče »Večerni zvon« je g. skrbnik gotovo bežno preletel v mislih doživetja s slovenskimi šolniki in je nato z veseljem sprejel od njih v spomin reprodukcijo ikone »Bogorodica iz trinajstega stoletja v Ohridu« in se ginjen vsem prisrčno zahvalil.

Sledilo je slovo dvema vzornima, v zasluženi pokoj stopivšima učiteljicama Zinki Jež-Lapanja in Angeli Cotič; napitnice, zakuska, petje in izmenjavanje spominov dolge dobe sodelovanja za prosveto in vsestranski podvig naše mladine, katero je tudi g. skrbnik večkrat rad obiskal.

Pri še službujočih pa se je še bolj utrdil sklep nadaljevati z vzgajanjem volje, uma in srca, da bo naša mladina rastla krepka po telesu in zdrava po duhu.

Prehitro so minile ure prijetnega sestanka in ob poslovilnem rokovanju se je porodila v vseh želja, da bi tudi pod novim vrhovnim vodstvom procvitale naše šole v iskrenem in mirnem bratstvu obeh narodov v tem stičnem pasu in že od toliko gorja preizkušene Julijske krajine.

Novinarji iz Slovenije v Gorici

Dne 1. junija je prišla na obisk v naše mesto skupina novinarjev iz Slovenije. Poleg novinarjev največjih časopisov so prišli tudi predstavniki radia in televizije iz Ljubljane. Zjutraj so se ustavili v Novi Gorici, popoldne pa je ljubljanske goste sprejel goriški župan Martina in predsednik pokrajinske uprave Chientaroli ter druge mestne osebnosti.

Glavni namen tega obiska je bil razgovor in ogled cestnih del Gorica-Ljubljana na avtocesti Benetke-Trst. Kot je znano, se bo ta avtocesta pri Villesse priključila na cesto, ki bo preko Gorice vodila do Ljubljane. Gospodarski krogi pripisujejo tej cesti veliko važnost. Trgovinska izmenjava med Italijo in Jugoslavijo je znašala letos mesečno okrog 50.000 ton blaga v obe smeri, medtem ko je lani znašal mednarodni promet povprečno le 30.000 ton. Z gradnjo primerne avtoceste se bo promet še povečal ne glede na osebni avtomobilski promet, ki je med obema področjema vedno močnejši.

Sedmi dan smrti ponesrečenega Marija Kovačiča

V goriški stolnici je v torek, 31. maja opravil stolni vikar dr. Kazimir Humar sv. mašo na sedmi dan smrti za pok. Marijem Kovačičem iz Gorice, katerega so prejšnjo sredo, 25. maja pokopali na pevmskem pokopališču.

Pok. Marij Kovačič je postal 24. maja v zgodnjih jutranjih urah v kraju Brdce med Črničami in Osekom na glavni cesti žrtev prometne nesreče. Iz nepojasnjenih vzrokov je njegov tovornjak s prikolico, poln desk, ki jih je prevzel v Dravogradu in vozil v Rim, zdrknil s ceste in zavozil po pobočju 15 m navzdol. Tako tovornjak kot prikolica sta se prevrnila, tako da je kabina vozila obstala s kolesi navzgor. Kovačič je pri tem pretrpel zlom lobanje in bil na mestu mrtev, njegov spremljevalec, 28-letni Pighin, tudi iz Gorice, pa je umrl med prevozom v goriško bolnišnico.

Marij Kovačič je bil poročen in star 39 let. Dolgo let je vozil taksi, pred štirimi leti pa si je nabavil tovornjak, ki ga je sedaj pahnil v tragično smrt. Zapušča ženo Olimpijo ter dva otroka, petletnega Mavra in enoletno Orietto. Naj v miru počiva, preostale pa naj tolaži Bog v njihovi bolečini.

V nedeljo, 19. junija ob 17. uri
bo v Katoliškem domu v Gorici

KONCERT MOŠKEGA ZBORA

Zveze slov. kat. prosvete na Goriškem
ter spevoigra

KOVAČEV ŠTUDENT

VABLJENI!

Pevma

V nedeljo, 29. t. m., na binkoštni praznik je bila v naši župniji prisrčna slovesnost. Naš g. župnik Anton Rutar je praznoval svoj 80. rojstni dan. Ob tej priliki so mu najprej v soboto šolski otroci s svojimi učiteljicami izrekli čestitke; v nedeljo zjutraj pa je naš slavljenec prejel od sv. očeta ter od g. nadškofa poslanico s čestitkami. V nedeljo popoldne po so se v imenu župnije ter v imenu našega katoliškega prosvetnega društva »J. Abram«, zbrali številni predstavniki ter g. jubilantu čestitali. Oktet »Planika« je ob tej priliki slavljencu na čast zapel nekaj pesmi. Msgr. Klinec pa je nato na kratko orisal življenjsko pot g. jubilanta. Bila je to res prisrčna domača slovesnost, ki nam bo vsem še dolgo ostala v lepem spominu. G. jubilantu pa še enkrat čestitamo in kličemo: Na mnoga leta!

Pokrajinski proračun sprejet

Pretekli teden je končno prišlo do zaključne seje za sprejetje proračuna goriške pokrajine za leto 1966. Komunisti so sicer predložili celo vrsto interpelacij z očitnim namenom, da bi sprejetje še zavlekli do kake druge seje. Svetovalci levega centra pa so se zedinili za najkrajši postopek: odklonili so razpravo o komunističnih interpelacijah in izglasovali sklep, da se odobri moralno načelna izjava odbora in se preide k posameznim členom proračuna.

Pred sprejetjem proračuna so odborniki odgovarjali vprašanjem in predlogom, ki so jih svetovalci stavili na prejšnjih sejah. Tako sta odbornika Disette in Vezil odgovorila na predloge, ki jih je dal zastopnik SDZ prof. Kranner glede zadeve turističnih cest v sovodenjski in števerjanski občini in glede boljšega delovanja Centra za strokovno usmerjenost dijakov nižjih srednjih šol. Točno besedilo odgovorov bomo objavili prihodnjič.

Nejasna bodočnost tovarne SAFOG

Kovinarji tovarne SAFOG so imeli pretekli teden sestanek s poslancem Zucallijem. Na tem sestanku so prejeli nič kaj prijetno vest, da se bo dejavnost tovarne skrčila. Vodstvo podjetja namerava prenesti stiskalnice, s katerimi so izdelovali manjše dele, v Neapelj. S tem hočejo preprečiti razpust tovarne, ki zaposluje 650 delavcev in 200 uradnikov. Puslanec Zucalli je izjavil, da bodo livarno ločili od SAFOG. Odlivali bodo samo velike dele, za katere bo po izjavah delavcev zadostovalo le 12 oseb. Pri malih delih, ki so jih doslej izdelovali, je bilo zaposlenih 130 delavcev. Kam sedaj, če jih bodo odpustili? Podjetje SAFOG se bo odslej imenovalo SAFOG-Tessili; priključeno bo San Giorgiu v Genovi in bo izdelovalo statve. Z reorganizacijo in združitvijo posameznih proizvodnih sektorjev imajo namen povečati produkcijo in znižati stroške. Le da bi vse to ne bilo na račun delavcev!

Akademsko izobražen Sloven iz Sev. Amerike, prijetne zunanj sti in dobrega srca, ki si zara vojnih in povojnih razmer ni m gel ustanoviti svojega doma, gmo no tudi za ameriške razmere ze dobro stoječ, želi v svrho ženitv spoznati pošteno Slovenko, vit postave, lepe zunanjosti, v star sti 30-40 let. Izobrazba zaželen toda ne nujna, glavno je plemen tost srca. Ker bo prišel to poleti v Evropo, naj se pošljejo zapr pismene ponudbe s sliko in kra kim opisom življenja na upra našega lista pod značko »Išče sreča«, do konca meseca julij Pismo in slike se na zahtevo v nejo. Tajnost absolutno zajamč na.

Evidenčna tablica 35.000 v Gorici

Število avtomobilov v goriški občini je v zadnjih letih silno povečalo. V pet 27. maja je novi avtomobil Antona M rangona iz Koprive dosegel številko 35.0 V petih mesecih letošnjega leta so za ležili na Goriškem 2500 novih avtomo lov z ritmom do 20 avtomobilov na d Naročenih pa je že nad tisoč novih av mobilov, tako da računajo, da bo ko leta goriška motorizacija dosegla 37.0 enot. Najmanj 17.000 avtomobilov kro dnevno po cestah goriške pokrajine.

OBVESTILA

V Gorici bo telovska procesija na p znik sv. Rešnjega Telesa, 9. junija ob uri. Kot običajno bo šla iz stolnice cerkve sv. Ignacija, kjer bo g. nadšk podelil evharistični blagoslov.

Zaključek šolskega leta za slovens srednje šole. Slovenske srednje šole Gorici bodo zaključile šolsko leto 1965 v soboto, 11. junija z zahvalnimi šolsk mašami.

Opozarjamo goriške romarje v Eins deln, ki so se vpisali na upravi Kat. gla naj brezpogojno v tem tednu poravna stroške potovanja, ker jih bomo v sprotnem primeru črtali iz našega znama.

Branko Radunković bo razstavljal t v Gorici. Obeta se obisk slavonskega valida Branka Radunkovića, o kater smo obširno poročali v zadnji številn našega lista. Razstavljati misli najpr v župnijski dvorani v Štandrežu, od p znika Sv. R. Telesa do nedelje 12. juni v župnijski dvorani v Doberdobu in n v dvorani Katoliškega doma v Gorici 12. junija do nedelje, 19. junija. Več b mo s točnejšimi podatki objavili v p hodnji številki.

Kardiološki in strokovni pregledi INAM. INAM (Bolniška blagajna) je 1. junijem uvedla službo za strokovne kardiološke preglede. Vodil jih bo sp cialist za srčne bolezni dr. Alfred Milan Novi oddelek bo posloval vsak ponedelj sredo, četrtek in petek od 11,30 do 12. Pacienti bodo morali svoje prihode jav na krajevnih sekcijah v Gorici in Gra ški. V kratkem se bo INAM preselil nove prostore v ulici Vittorio Veneto.

Pošten in plemenit slovens fant, star 30 let, ki živi že nek let v Avstraliji, si želi ustvar družinsko ognjišče z dobrim sl venskim dekletom. Pot v Avstr lijo na njegove stroške. Resn ponudbe sprejema uprava naše lista pod šifro »Fejst fant«. Upr va ima na razpolago fotografij omenjenega fanta, ki si jo lahk interesentke ogledajo.

DAROVI:

Za Katoliški dom: Marica Sardoč 8.00 L. L. 10.000; N. N. 10.000; Marijina dru 12.000; U. Z. 3.000; N. N. 10.000; N. N., »Goričanko« 10.000; N. N. 500; K. V. 1.00 N. N. 10.000; Cej Jožef 500; Leban Marij 500; Brezigar Ana 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 2.000; N. 1.000; N. N. 1.000; Bremec Štefanija 2.00 N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 1.000; N. N. 3.000; N. 500; N. N., za zavese, 23.000 lir.

Vsem darovalcem iskren Bog plačaj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpc trgovski L 30, osmrtnice L. 50, več 7 davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močn*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Za binkošti na Sv. Višarjah

Letos je pomlad obiskala Sv. Višarje že za binkoštni praznik. Medtem ko je bilo lani na dan otvoritve božje poti za dan sv. Janeza Krstnika 24. junija še toliko snega, da je bilo treba izsekati v sneg dohod do zakristije, pa letos snega na Višarjah ni več videti. Macesni so ozeleneli, telohi so že odcveteli, iz tal so prikukali prvi encijani in planinski jegliči. Še malo, pa se bodo višarska pobočja odela s cvetočim vresjem in čarobnim rododendronom.

Dasi se uradno letos božja pot še ni pričela, je pa na Višarjah po zaslugi žičnice, ki vse leto obratuje, vedno živahno. Vedno več je Slovencev, ki prihajajo v skupinah bodisi kot romarji bodisi kot izletniki. Tudi na soboto pred binkoštmi so za pol ure prihiteli k Materi božji. Bilo jih je za dva avtobusa v organizaciji slovenske potovalne agencije »Kompas«.

Pod Sv. Višarjami je bilo na binkošti na cesti in železnici zelo živahno. Nemci in Avstrijci praznujejo binkošti kot drugo veliko noč, zato počivajo tudi na binkoštni ponedeljek. Neprestane reke vozil so se od petka popoldne pomikale na pontebanski cesti proti jugu. Prav tako so posebni vlaki nemških turistov naznanjali, da se je pričela letošnja invazija nemških izletnikov.

Ker je bilo pričakovati, da bodo zlasti Avstrijci s Koroškega za binkošti poromali na Sv. Višarje, je rektor višarske cerkve g. župnik iz Žabnic zaprosil v Gorico za duhovno pomoč. Drugače je ob nedeljah redna sv. maša ob 12. uri, za binkošti pa so bile kar tri. Pri prvi je bilo največ avstrijskih Nemcev, zato so imeli pridigo v svojem jeziku. Prevladovali so pa tudi pri ostalih dveh mašah, dasi je bilo tudi precej Slovencev in nekaj Italijanov. Zato je duhovnik berilo bral enkrat v slovenskem in enkrat v italijanskem jeziku, evangelij pa kar v vseh treh, saj na Višarjah ne poznajo narodne nestrpnosti.

Prav zanimiv obisk so Sv. Višarje doživele koncem aprila. Tedaj je prišel gor kar celoten ljubljanski škofijski ordinariat: generalni vikar in stolni prošt dr. Stanko Lenič, škofijski kancler msgr. Venceslav Snoj, škofijski tajnik Fr. Mrvec, bogoslovni univ. prof. dr. Vilko Fajdiga, semeniški spiritual Jože Vesenjak ter več mlajših duhovnikov. Pri oltarju Matere božje so opravili koncelebrirano sv. mašo.

Za 24. julija je napovedan obisk skupine severnoameriških Slovencev iz ZDA, ki jo vodi g. Jože Godina. Isti dan bo prišla na Višarje tudi skupina goriških Slovencev v organizaciji Apostolstva molitve.

Ker se letos obetajo velike skupine Slovencev iz domovine, je žabniški g. župnik že poskrbel, da bo zanje vse poletje v duhovnem oziru zadostno poskrbljeno. Prvi slovenski duhovnik bo prišel na Sv. Višarje v soboto, 18. junija. Od tistega dne bo božja pot neprekinjeno oskrbovana vse do prve nedelje v oktobru.

Vodstvo svetišča je tudi poskrbelo, da bo letos mogoče na Sv. Višarjah lagodno prenočevati in se prehraniti. Že je moderno opremilo bar in gostilno pod župniščem, kjer je prostora za 20 ležišč. Letos namerava opremiti še prvo hišo ob vlečnici za smuči, katera je bila do sedaj neuporabna. Tudi v samem župnišču je prostora za 20 oseb. Bar in gostilna pod župniščem upravlja s svojo ženo Salvatore Venosi, bivši gojenec goriškega Alojzijevišča. Posrežba je prav dobra in cene zmerne.

Letos namerava vodstvo svetišča prekriti cerkev in župnišče ter nadaljevati z opremo gostinskih poslopij. Vsekakor ta božja pot vedno bolj pridobiva na privlačnosti, urejenosti in duhovni postrežbi. Zato smo prepričani, da bo letos doživela rekorden obisk.

—Jk

Prvo sveto obhajilo v Doberdobu

Koliko otrok je bilo pri prvem svetem obhajilu? Letos 14, lani 16. Že to je važno vprašanje! Sicer je zanimanje za ta praznik vedno veliko, pa tudi splošno. Družine in sorodniki prvoobhajancev se tisti dan vsaj v mislih in s spominom pridružijo srečnim otrokom; morda tudi sami prejmejo sveto obhajilo in tako povečajo srečo sebi in otrokom. Ker je bilo prvo obhajilo na binkošti, je bilo vse bolj slovesno v cerkvi, na zvoniku in po vasi. Pri nas je navada, da ob prvoobhajancu kleči celo mašo mama z gorečo svečo in skupno prejmejo sv. obhajilo kar tam na svojem prostoru. To ni samo bolj intimno, ampak praktično, da se odvzame skrb in morebitna bojazen enih in drugih. Seveda blagor tistim otrokom, ki so videli pri obhajilu tudi svojega očeta, brata, sestro, sorodnike. Lep zgled je več vreden kot vsi darovi; in to vedno, zlasti v doraščajoči in zreli dobi. Jezus krepi dušo v težavah in varuje pred duhovnim polomom. Tarciziju so sicer s kamni ubili telo, a ne duše! Tudi dandanes letijo kamni na dušo mladine: slabi zgledi, brezverske družbe in prireditve, posmehovanje, malomarnost in uživanjaželjnost. Ob prvoobhajancu je še mama, a kmalu bo življenje prijelo mladega človeka v svoj vrtinec in koliko jih ta vrtinec požre, ker nimajo duhovne moči in milosti, katero daje le pogosto sv. obhajilo. V ta namen je bila pri večerni prireditvi v dvorani najprej registrirana filmina o sv. Tarciziju. A ljubezen do Jezusa se mora razliti tudi na bližnjega: na starše, sorodnike, lačne in bolne. Zato so otroci predstavili igrico »Rezikin Jezušček«, kjer prvoobhajanka daruje kar lepo vsoto denarja siromašni ženi in sladkarije bolni deklici. In pohujšanje? To je dvojni greh! Začne se lahko pri malenkostih, tatvinah češenj, jabolk... konča se marsikdaj s priliznjeno (kulturno) roko, ki pelje v brezverstvo, če se ob pravem času ne zave nevarnosti in če nima moči, ki jo prejme v pogostem obhajilu in v verski družbi. Zato je bila še kratka igrica »Zapeljivec«.

Seveda niso bili samo nauki, ampak tudi veselje in dobrote najprej pri zajtrku v župnišču in potem v srečnih družinah prvoobhajancev. Za spomin so prvoobhajanci (in mamice) darovali cerkvi čedno vsoto denarja za nov kip sv. Janeza Krstnika pri krstnem kamnu. Bog daj, da bi tudi oni vedno tako ljubili Jezusa in pripravljali, če treba, tudi pot Jezusu v duše drugih ljudi. Lepa deklamacija o sreči prvoobhajanca pove vsem, da je »Jagnje božje«, katerega je predstavljalo malo jagnje na mizi, res naša moč, veselje in bogastvo, za katerega se splača živeti in umreti.

Izdali bodo tri stoletja stare knjige

Neka znana knjižna založba iz Bologne bo ponatisnila več zgodovinskih del iz 16. in 17. stoletja. Med 84 takimi izdajami z naslovom »Historiae urbium et regionum Italiae rariores« je tudi več del, ki govore o naši deželi.

Kar zadeva Gorico, je v načrtu ponatis dela »Historia della principale Contea di Goritia nella Provincia Foro-Juliense« od G. D'Ischia, izdano leta 1684. Ponatisnili bodo tudi delo, ki govori o Furlaniji »Historie della provincia di Friuli«, ki obsega 862 strani in je bilo izdano leta 1660 v Vidmu po zaslugi Palladia degli Olivi. Še starejše je delo »Commentarii dei fatti di Aquileia«, katero je napisal Giovanni Candido in je bilo izdano l. 1544 v Benetkah. V programu je tudi ponatis del, ki govorijo o Trstu in Istri. Posamezna dela, ki govorijo o naši deželi, bodo stala v prednaročilu 2.000 lir.

Obrednik v narodnem jeziku

Na binkoštni praznik je stopil v veljavo v Italiji ritual ali obrednik v italijanskem jeziku. Do sedaj so rabili latinskega, ker je cerkvena oblast šele sedaj pripravila italijanski prevod. V Italiji niso imeli prevoda rimskega obrednika, kakor ga imamo Slovenci že nad 30 let. Sedaj je dovoljena celotna uporaba tudi slovenskega obrednika pri raznih blagoslovih, zakramentih kakor so krst, sv. pokora, sv. maziljenje in pri pogrebih.

Stične točke med anglikansko in katoliško Cerkvijo

Med anglikanizmom in katoliško Cerkvijo obstaja mnogo skupnih vezi glede nauka in vere, ki pridejo do izraza zlasti v vsakdanjem življenju, je dejal nadškof iz New Orleansa v ZDA, Hannan, ko je govoril na 128. letnem sestanku episkopalne Cerkve v Luzijani. Potem ko je omenil, da ima anglikanska skupnost, kakor navaja koncilski odlok o ekumenizmu, poseben prostor v odnosih s katoliško Cerkvijo, je msgr. Hannan v zvezi z mučeništvom 40 mladih ugandskih mučencev, med katerimi so bili tudi anglikanci, opozoril na enega najsvetlejših primerov temeljne povezanosti obeh Cerkva.